

ЗАКОН

О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА ИЗ ПАРИЗА

Члан 1.

Потврђује се Споразум из Париза, сачињен у Паризу 12. децембра 2015. године, у оригиналу на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику.

Члан 2.

Текст Споразума из Париза, у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

PARIS AGREEMENT

The Parties to this Agreement,

Being Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter referred to as “the Convention”,

Pursuant to the Durban Platform for Enhanced Action established by decision 1/CP.17 of the Conference of the Parties to the Convention at its seventeenth session,

In pursuit of the objective of the Convention, and being guided by its principles, including the principle of equity and common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances,

Recognizing the need for an effective and progressive response to the urgent threat of climate change on the basis of the best available scientific knowledge,

Also recognizing the specific needs and special circumstances of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, as provided for in the Convention,

Taking full account of the specific needs and special situations of the least developed countries with regard to funding and transfer of technology,

Recognizing that Parties may be affected not only by climate change, but also by the impacts of the measures taken in response to it,

Emphasizing the intrinsic relationship that climate change actions, responses and impacts have with equitable access to sustainable development and eradication of poverty,

Recognizing the fundamental priority of safeguarding food security and ending hunger, and the particular vulnerabilities of food production systems to the adverse impacts of climate change,

Taking into account the imperatives of a just transition of the workforce and the creation of decent work and quality jobs in accordance with nationally defined development priorities,

Acknowledging that climate change is a common concern of humankind, Parties should, when taking action to address climate change, respect, promote and consider their respective obligations on human rights, the right to health, the rights of indigenous peoples, local communities, migrants, children, persons with disabilities and people in vulnerable situations and the right to development, as well as gender equality, empowerment of women and intergenerational equity,

Recognizing the importance of the conservation and enhancement, as appropriate, of sinks and reservoirs of the greenhouse gases referred to in the Convention,

Noting the importance of ensuring the integrity of all ecosystems, including oceans, and the protection of biodiversity, recognized by some cultures as Mother Earth, and noting the importance for some of the concept of “climate justice”, when taking action to address climate change,

Affirming the importance of education, training, public awareness, public participation, public access to information and cooperation at all levels on the matters addressed in this Agreement,

Recognizing the importance of the engagements of all levels of government and various actors, in accordance with respective national legislations of Parties, in addressing climate change,

Also recognizing that sustainable lifestyles and sustainable patterns of consumption and production, with developed country Parties taking the lead, play an important role in addressing climate change,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purpose of this Agreement, the definitions contained in Article 1 of the Convention shall apply. In addition:

1. "Convention" means the United Nations Framework Convention on Climate Change, adopted in New York on 9 May 1992.
2. "Conference of the Parties" means the Conference of the Parties to the Convention.
3. "Party" means a Party to this Agreement.

Article 2

1. This Agreement, in enhancing the implementation of the Convention, including its objective, aims to strengthen the global response to the threat of climate change, in the context of sustainable development and efforts to eradicate poverty, including by:

(a) Holding the increase in the global average temperature to well below 2 C above pre-industrial levels and to pursue efforts to limit the temperature increase to 1.5 C above pre-industrial levels, recognizing that this would significantly reduce the risks and impacts of climate change;

(b) Increasing the ability to adapt to the adverse impacts of climate change and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development, in a manner that does not threaten food production;

(c) Making finance flows consistent with a pathway towards low greenhouse gas emissions and climate-resilient development.

2. This Agreement will be implemented to reflect equity and the principle of common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.

Article 3

As nationally determined contributions to the global response to climate change, all Parties are to undertake and communicate ambitious efforts as defined in Articles 4, 7, 9, 10, 11 and 13 with the view to achieving the purpose of this Agreement as set out in Article 2. The efforts of all Parties will represent a progression over time, while recognizing the need to support developing country Parties for the effective implementation of this Agreement.

Article 4

1. In order to achieve the long-term temperature goal set out in Article 2, Parties aim to reach global peaking of greenhouse gas emissions as soon as possible, recognizing that peaking will take longer for developing country Parties, and to undertake rapid reductions thereafter in accordance with best available science, so as to achieve a balance between anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases in the second half of this century, on the basis of equity, and in the context of sustainable development and efforts to eradicate poverty.

2. Each Party shall prepare, communicate and maintain successive nationally determined contributions that it intends to achieve. Parties shall pursue domestic mitigation measures, with the aim of achieving the objectives of such contributions.
3. Each Party's successive nationally determined contribution will represent a progression beyond the Party's then current nationally determined contribution and reflect its highest possible ambition, reflecting its common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.
4. Developed country Parties should continue taking the lead by undertaking economy-wide absolute emission reduction targets. Developing country Parties should continue enhancing their mitigation efforts, and are encouraged to move over time towards economy-wide emission reduction or limitation targets in the light of different national circumstances.
5. Support shall be provided to developing country Parties for the implementation of this Article, in accordance with Articles 9, 10 and 11, recognizing that enhanced support for developing country Parties will allow for higher ambition in their actions.
6. The least developed countries and small island developing States may prepare and communicate strategies, plans and actions for low greenhouse gas emissions development reflecting their special circumstances.
7. Mitigation co-benefits resulting from Parties' adaptation actions and/or economic diversification plans can contribute to mitigation outcomes under this Article.
8. In communicating their nationally determined contributions, all Parties shall provide the information necessary for clarity, transparency and understanding in accordance with decision 1/CP.21 and any relevant decisions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.
9. Each Party shall communicate a nationally determined contribution every five years in accordance with decision 1/CP.21 and any relevant decisions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement and be informed by the outcomes of the global stocktake referred to in Article 14.
10. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall consider common time frames for nationally determined contributions at its first session.
11. A Party may at any time adjust its existing nationally determined contribution with a view to enhancing its level of ambition, in accordance with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.
12. Nationally determined contributions communicated by Parties shall be recorded in a public registry maintained by the secretariat.
13. Parties shall account for their nationally determined contributions. In accounting for anthropogenic emissions and removals corresponding to their nationally determined contributions, Parties shall promote environmental integrity, transparency, accuracy, completeness, comparability and consistency, and ensure the avoidance of double counting, in accordance with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.
14. In the context of their nationally determined contributions, when recognizing and implementing mitigation actions with respect to anthropogenic emissions and removals, Parties should take into account, as appropriate, existing methods and

guidance under the Convention, in the light of the provisions of paragraph 13 of this Article.

15. Parties shall take into consideration in the implementation of this Agreement the concerns of Parties with economies most affected by the impacts of response measures, particularly developing country Parties.

16. Parties, including regional economic integration organizations and their member States, that have reached an agreement to act jointly under paragraph 2 of this Article shall notify the secretariat of the terms of that agreement, including the emission level allocated to each Party within the relevant time period, when they communicate their nationally determined contributions. The secretariat shall in turn inform the Parties and signatories to the Convention of the terms of that agreement.

17. Each party to such an agreement shall be responsible for its emission level as set out in the agreement referred to in paragraph 16 above in accordance with paragraphs 13 and 14 of this Article and Articles 13 and 15.

18. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization which is itself a Party to this Agreement, each member State of that regional economic integration organization individually, and together with the regional economic integration organization, shall be responsible for its emission level as set out in the agreement communicated under paragraph 16 of this Article in accordance with paragraphs 13 and 14 of this Article and Articles 13 and 15.

19. All Parties should strive to formulate and communicate long-term low greenhouse gas emission development strategies, mindful of Article 2 taking into account their common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.

Article 5

1. Parties should take action to conserve and enhance, as appropriate, sinks and reservoirs of greenhouse gases as referred to in Article 4, paragraph 1(d), of the Convention, including forests.

2. Parties are encouraged to take action to implement and support, including through results-based payments, the existing framework as set out in related guidance and decisions already agreed under the Convention for: policy approaches and positive incentives for activities relating to reducing emissions from deforestation and forest degradation, and the role of conservation, sustainable management of forests and enhancement of forest carbon stocks in developing countries; and alternative policy approaches, such as joint mitigation and adaptation approaches for the integral and sustainable management of forests, while reaffirming the importance of incentivizing, as appropriate, non-carbon benefits associated with such approaches.

Article 6

1. Parties recognize that some Parties choose to pursue voluntary cooperation in the implementation of their nationally determined contributions to allow for higher ambition in their mitigation and adaptation actions and to promote sustainable development and environmental integrity.

2. Parties shall, where engaging on a voluntary basis in cooperative approaches that involve the use of internationally transferred mitigation outcomes towards nationally determined contributions, promote sustainable development and ensure environmental integrity and transparency, including in governance, and shall apply robust accounting to ensure, inter alia, the avoidance of double counting, consistent

with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.

3. The use of internationally transferred mitigation outcomes to achieve nationally determined contributions under this Agreement shall be voluntary and authorized by participating Parties.

4. A mechanism to contribute to the mitigation of greenhouse gas emissions and support sustainable development is hereby established under the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement for use by Parties on a voluntary basis. It shall be supervised by a body designated by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement, and shall aim:

(a) To promote the mitigation of greenhouse gas emissions while fostering sustainable development;

(b) To incentivize and facilitate participation in the mitigation of greenhouse gas emissions by public and private entities authorized by a Party;

(c) To contribute to the reduction of emission levels in the host Party, which will benefit from mitigation activities resulting in emission reductions that can also be used by another Party to fulfil its nationally determined contribution; and

(d) To deliver an overall mitigation in global emissions.

5. Emission reductions resulting from the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article shall not be used to demonstrate achievement of the host Party's nationally determined contribution if used by another Party to demonstrate achievement of its nationally determined contribution.

6. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall ensure that a share of the proceeds from activities under the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article is used to cover administrative expenses as well as to assist developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change to meet the costs of adaptation.

7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall adopt rules, modalities and procedures for the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article at its first session.

8. Parties recognize the importance of integrated, holistic and balanced non-market approaches being available to Parties to assist in the implementation of their nationally determined contributions, in the context of sustainable development and poverty eradication, in a coordinated and effective manner, including through, inter alia, mitigation, adaptation, finance, technology transfer and capacity-building, as appropriate. These approaches shall aim to:

(a) Promote mitigation and adaptation ambition;

(b) Enhance public and private sector participation in the implementation of nationally determined contributions; and

(c) Enable opportunities for coordination across instruments and relevant institutional arrangements.

9. A framework for non-market approaches to sustainable development is hereby defined to promote the non-market approaches referred to in paragraph 8 of this Article.

Article 7

1. Parties hereby establish the global goal on adaptation of enhancing adaptive capacity, strengthening resilience and reducing vulnerability to climate change, with a view to contributing to sustainable development and ensuring an adequate adaptation response in the context of the temperature goal referred to in Article 2.
2. Parties recognize that adaptation is a global challenge faced by all with local, subnational, national, regional and international dimensions, and that it is a key component of and makes a contribution to the long-term global response to climate change to protect people, livelihoods and ecosystems, taking into account the urgent and immediate needs of those developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change.
3. The adaptation efforts of developing country Parties shall be recognized, in accordance with the modalities to be adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement at its first session.
4. Parties recognize that the current need for adaptation is significant and that greater levels of mitigation can reduce the need for additional adaptation efforts, and that greater adaptation needs can involve greater adaptation costs.
5. Parties acknowledge that adaptation action should follow a country-driven, gender-responsive, participatory and fully transparent approach, taking into consideration vulnerable groups, communities and ecosystems, and should be based on and guided by the best available science and, as appropriate, traditional knowledge, knowledge of indigenous peoples and local knowledge systems, with a view to integrating adaptation into relevant socioeconomic and environmental policies and actions, where appropriate.
6. Parties recognize the importance of support for and international cooperation on adaptation efforts and the importance of taking into account the needs of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change.
7. Parties should strengthen their cooperation on enhancing action on adaptation, taking into account the Cancun Adaptation Framework, including with regard to:
 - (a) Sharing information, good practices, experiences and lessons learned, including, as appropriate, as these relate to science, planning, policies and implementation in relation to adaptation actions;
 - (b) Strengthening institutional arrangements, including those under the Convention that serve this Agreement, to support the synthesis of relevant information and knowledge, and the provision of technical support and guidance to Parties;
 - (c) Strengthening scientific knowledge on climate, including research, systematic observation of the climate system and early warning systems, in a manner that informs climate services and supports decision-making;
 - (d) Assisting developing country Parties in identifying effective adaptation practices, adaptation needs, priorities, support provided and received for adaptation actions and efforts, and challenges and gaps, in a manner consistent with encouraging good practices;
 - (e) Improving the effectiveness and durability of adaptation actions.
8. United Nations specialized organizations and agencies are encouraged to support the efforts of Parties to implement the actions referred to in paragraph 7 of this Article, taking into account the provisions of paragraph 5 of this Article.

9. Each Party shall, as appropriate, engage in adaptation planning processes and the implementation of actions, including the development or enhancement of relevant plans, policies and/or contributions, which may include:

- (a) The implementation of adaptation actions, undertakings and/or efforts;
- (b) The process to formulate and implement national adaptation plans;
- (c) The assessment of climate change impacts and vulnerability, with a view to formulating nationally determined prioritized actions, taking into account vulnerable people, places and ecosystems;
- (d) Monitoring and evaluating and learning from adaptation plans, policies, programmes and actions; and
- (e) Building the resilience of socioeconomic and ecological systems, including through economic diversification and sustainable management of natural resources.

10. Each Party should, as appropriate, submit and update periodically an adaptation communication, which may include its priorities, implementation and support needs, plans and actions, without creating any additional burden for developing country Parties.

11. The adaptation communication referred to in paragraph 10 of this Article shall be, as appropriate, submitted and updated periodically, as a component of or in conjunction with other communications or documents, including a national adaptation plan, a nationally determined contribution as referred to in Article 4, paragraph 2, and/or a national communication.

12. The adaptation communications referred to in paragraph 10 of this Article shall be recorded in a public registry maintained by the secretariat.

13. Continuous and enhanced international support shall be provided to developing country Parties for the implementation of paragraphs 7, 9, 10 and 11 of this Article, in accordance with the provisions of Articles 9, 10 and 11.

14. The global stocktake referred to in Article 14 shall, inter alia:

- (a) Recognize adaptation efforts of developing country Parties;
- (b) Enhance the implementation of adaptation action taking into account the adaptation communication referred to in paragraph 10 of this Article;
- (c) Review the adequacy and effectiveness of adaptation and support provided for adaptation; and
- (d) Review the overall progress made in achieving the global goal on adaptation referred to in paragraph 1 of this Article.

Article 8

1. Parties recognize the importance of averting, minimizing and addressing loss and damage associated with the adverse effects of climate change, including extreme weather events and slow onset events, and the role of sustainable development in reducing the risk of loss and damage.

2. The Warsaw International Mechanism for Loss and Damage associated with Climate Change Impacts shall be subject to the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement and may be enhanced and strengthened, as determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.

3. Parties should enhance understanding, action and support, including through the Warsaw International Mechanism, as appropriate, on a cooperative and facilitative basis with respect to loss and damage associated with the adverse effects of climate change.
4. Accordingly, areas of cooperation and facilitation to enhance understanding, action and support may include:
 - (a) Early warning systems;
 - (b) Emergency preparedness;
 - (c) Slow onset events;
 - (d) Events that may involve irreversible and permanent loss and damage;
 - (e) Comprehensive risk assessment and management;
 - (f) Risk insurance facilities, climate risk pooling and other insurance solutions;
 - (g) Non-economic losses;
 - (h) Resilience of communities, livelihoods and ecosystems.
5. The Warsaw International Mechanism shall collaborate with existing bodies and expert groups under the Agreement, as well as relevant organizations and expert bodies outside the Agreement.

Article 9

1. Developed country Parties shall provide financial resources to assist developing country Parties with respect to both mitigation and adaptation in continuation of their existing obligations under the Convention.
2. Other Parties are encouraged to provide or continue to provide such support voluntarily.
3. As part of a global effort, developed country Parties should continue to take the lead in mobilizing climate finance from a wide variety of sources, instruments and channels, noting the significant role of public funds, through a variety of actions, including supporting country-driven strategies, and taking into account the needs and priorities of developing country Parties. Such mobilization of climate finance should represent a progression beyond previous efforts.
4. The provision of scaled-up financial resources should aim to achieve a balance between adaptation and mitigation, taking into account country-driven strategies, and the priorities and needs of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change and have significant capacity constraints, such as the least developed countries and small island developing States, considering the need for public and grant-based resources for adaptation.
5. Developed country Parties shall biennially communicate indicative quantitative and qualitative information related to paragraphs 1 and 3 of this Article, as applicable, including, as available, projected levels of public financial resources to be provided to developing country Parties. Other Parties providing resources are encouraged to communicate biennially such information on a voluntary basis.
6. The global stocktake referred to in Article 14 shall take into account the relevant information provided by developed country Parties and/or Agreement bodies on efforts related to climate finance.
7. Developed country Parties shall provide transparent and consistent information on support for developing country Parties provided and mobilized through public

interventions biennially in accordance with the modalities, procedures and guidelines to be adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement, at its first session, as stipulated in Article 13, paragraph 13. Other Parties are encouraged to do so.

8. The Financial Mechanism of the Convention, including its operating entities, shall serve as the financial mechanism of this Agreement.

9. The institutions serving this Agreement, including the operating entities of the Financial Mechanism of the Convention, shall aim to ensure efficient access to financial resources through simplified approval procedures and enhanced readiness support for developing country Parties, in particular for the least developed countries and small island developing States, in the context of their national climate strategies and plans.

Article 10

1. Parties share a long-term vision on the importance of fully realizing technology development and transfer in order to improve resilience to climate change and to reduce greenhouse gas emissions.

2. Parties, noting the importance of technology for the implementation of mitigation and adaptation actions under this Agreement and recognizing existing technology deployment and dissemination efforts, shall strengthen cooperative action on technology development and transfer.

3. The Technology Mechanism established under the Convention shall serve this Agreement.

4. A technology framework is hereby established to provide overarching guidance to the work of the Technology Mechanism in promoting and facilitating enhanced action on technology development and transfer in order to support the implementation of this Agreement, in pursuit of the long-term vision referred to in paragraph 1 of this Article.

5. Accelerating, encouraging and enabling innovation is critical for an effective, long-term global response to climate change and promoting economic growth and sustainable development. Such effort shall be, as appropriate, supported, including by the Technology Mechanism and, through financial means, by the Financial Mechanism of the Convention, for collaborative approaches to research and development, and facilitating access to technology, in particular for early stages of the technology cycle, to developing country Parties.

6. Support, including financial support, shall be provided to developing country Parties for the implementation of this Article, including for strengthening cooperative action on technology development and transfer at different stages of the technology cycle, with a view to achieving a balance between support for mitigation and adaptation. The global stocktake referred to in Article 14 shall take into account available information on efforts related to support on technology development and transfer for developing country Parties.

Article 11

1. Capacity-building under this Agreement should enhance the capacity and ability of developing country Parties, in particular countries with the least capacity, such as the least developed countries, and those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, such as small island developing States, to take effective climate change action, including, inter alia, to implement adaptation and mitigation actions, and should facilitate technology development, dissemination and deployment, access to climate finance, relevant aspects of education, training and

public awareness, and the transparent, timely and accurate communication of information.

2. Capacity-building should be country-driven, based on and responsive to national needs, and foster country ownership of Parties, in particular, for developing country Parties, including at the national, subnational and local levels. Capacity-building should be guided by lessons learned, including those from capacity-building activities under the Convention, and should be an effective, iterative process that is participatory, cross-cutting and gender-responsive.

3. All Parties should cooperate to enhance the capacity of developing country Parties to implement this Agreement. Developed country Parties should enhance support for capacity-building actions in developing country Parties.

4. All Parties enhancing the capacity of developing country Parties to implement this Agreement, including through regional, bilateral and multilateral approaches, shall regularly communicate on these actions or measures on capacity-building. Developing country Parties should regularly communicate progress made on implementing capacity-building plans, policies, actions or measures to implement this Agreement.

5. Capacity-building activities shall be enhanced through appropriate institutional arrangements to support the implementation of this Agreement, including the appropriate institutional arrangements established under the Convention that serve this Agreement. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall, at its first session, consider and adopt a decision on the initial institutional arrangements for capacity-building.

Article 12

Parties shall cooperate in taking measures, as appropriate, to enhance climate change education, training, public awareness, public participation and public access to information, recognizing the importance of these steps with respect to enhancing actions under this Agreement.

Article 13

1. In order to build mutual trust and confidence and to promote effective implementation, an enhanced transparency framework for action and support, with built-in flexibility which takes into account Parties' different capacities and builds upon collective experience is hereby established.

2. The transparency framework shall provide flexibility in the implementation of the provisions of this Article to those developing country Parties that need it in the light of their capacities. The modalities, procedures and guidelines referred to in paragraph 13 of this Article shall reflect such flexibility.

3. The transparency framework shall build on and enhance the transparency arrangements under the Convention, recognizing the special circumstances of the least developed countries and small island developing States, and be implemented in a facilitative, non-intrusive, non-punitive manner, respectful of national sovereignty, and avoid placing undue burden on Parties.

4. The transparency arrangements under the Convention, including national communications, biennial reports and biennial update reports, international assessment and review and international consultation and analysis, shall form part of the experience drawn upon for the development of the modalities, procedures and guidelines under paragraph 13 of this Article.

5. The purpose of the framework for transparency of action is to provide a clear understanding of climate change action in the light of the objective of the Convention

as set out in its Article 2, including clarity and tracking of progress towards achieving Parties' individual nationally determined contributions under Article 4, and Parties' adaptation actions under Article 7, including good practices, priorities, needs and gaps, to inform the global stocktake under Article 14.

6. The purpose of the framework for transparency of support is to provide clarity on support provided and received by relevant individual Parties in the context of climate change actions under Articles 4, 7, 9, 10 and 11, and, to the extent possible, to provide a full overview of aggregate financial support provided, to inform the global stocktake under Article 14.

7. Each Party shall regularly provide the following information:

(a) A national inventory report of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases, prepared using good practice methodologies accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement;

(b) Information necessary to track progress made in implementing and achieving its nationally determined contribution under Article 4.

8. Each Party should also provide information related to climate change impacts and adaptation under Article 7, as appropriate.

9. Developed country Parties shall, and other Parties that provide support should, provide information on financial, technology transfer and capacity-building support provided to developing country Parties under Article 9, 10 and 11.

10. Developing country Parties should provide information on financial, technology transfer and capacity-building support needed and received under Articles 9, 10 and 11.

11. Information submitted by each Party under paragraphs 7 and 9 of this Article shall undergo a technical expert review, in accordance with decision 1/CP.21. For those developing country Parties that need it in the light of their capacities, the review process shall include assistance in identifying capacity-building needs. In addition, each Party shall participate in a facilitative, multilateral consideration of progress with respect to efforts under Article 9, and its respective implementation and achievement of its nationally determined contribution.

12. The technical expert review under this paragraph shall consist of a consideration of the Party's support provided, as relevant, and its implementation and achievement of its nationally determined contribution. The review shall also identify areas of improvement for the Party, and include a review of the consistency of the information with the modalities, procedures and guidelines referred to in paragraph 13 of this Article, taking into account the flexibility accorded to the Party under paragraph 2 of this Article. The review shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of developing country Parties.

13. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall, at its first session, building on experience from the arrangements related to transparency under the Convention, and elaborating on the provisions in this Article, adopt common modalities, procedures and guidelines, as appropriate, for the transparency of action and support.

14. Support shall be provided to developing countries for the implementation of this Article.

15. Support shall also be provided for the building of transparency-related capacity of developing country Parties on a continuous basis.

Article 14

1. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall periodically take stock of the implementation of this Agreement to assess the collective progress towards achieving the purpose of this Agreement and its long-term goals (referred to as the “global stocktake”). It shall do so in a comprehensive and facilitative manner, considering mitigation, adaptation and the means of implementation and support, and in the light of equity and the best available science.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall undertake its first global stocktake in 2023 and every five years thereafter unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.
3. The outcome of the global stocktake shall inform Parties in updating and enhancing, in a nationally determined manner, their actions and support in accordance with the relevant provisions of this Agreement, as well as in enhancing international cooperation for climate action.

Article 15

1. A mechanism to facilitate implementation of and promote compliance with the provisions of this Agreement is hereby established.
2. The mechanism referred to in paragraph 1 of this Article shall consist of a committee that shall be expert-based and facilitative in nature and function in a manner that is transparent, non-adversarial and non-punitive. The committee shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of Parties.
3. The committee shall operate under the modalities and procedures adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement at its first session and report annually to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.

Article 16

1. The Conference of the Parties, the supreme body of the Convention, shall serve as the meeting of the Parties to this Agreement.
2. Parties to the Convention that are not Parties to this Agreement may participate as observers in the proceedings of any session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Agreement, decisions under this Agreement shall be taken only by those that are Parties to this Agreement.
3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Agreement, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Agreement, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Agreement.
4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall keep under regular review the implementation of this Agreement and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Agreement and shall:
 - (a) Establish such subsidiary bodies as deemed necessary for the implementation of this Agreement; and

(b) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Agreement.

5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and the financial procedures applied under the Convention shall be applied *mutatis mutandis* under this Agreement, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.

6. The first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall be convened by the secretariat in conjunction with the first session of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of entry into force of this Agreement. Subsequent ordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall be held in conjunction with ordinary sessions of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.

7. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

8. The United Nations and its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by this Agreement and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement as an observer, may be so admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure referred to in paragraph 5 of this Article.

Article 17

1. The secretariat established by Article 8 of the Convention shall serve as the secretariat of this Agreement.

2. Article 8, paragraph 2, of the Convention on the functions of the secretariat, and Article 8, paragraph 3, of the Convention, on the arrangements made for the functioning of the secretariat, shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement. The secretariat shall, in addition, exercise the functions assigned to it under this Agreement and by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement.

Article 18

1. The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation established by Articles 9 and 10 of the Convention shall serve, respectively, as the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Agreement. The provisions of the Convention relating to the functioning of these two bodies shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement. Sessions of the meetings of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Agreement shall be held in conjunction with the meetings of, respectively, the

Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of the Convention.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Agreement may participate as observers in the proceedings of any session of the subsidiary bodies. When the subsidiary bodies serve as the subsidiary bodies of this Agreement, decisions under this Agreement shall be taken only by those that are Parties to this Agreement.

3. When the subsidiary bodies established by Articles 9 and 10 of the Convention exercise their functions with regard to matters concerning this Agreement, any member of the bureaux of those subsidiary bodies representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Agreement, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Agreement.

Article 19

1. Subsidiary bodies or other institutional arrangements established by or under the Convention, other than those referred to in this Agreement, shall serve this Agreement upon a decision of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall specify the functions to be exercised by such subsidiary bodies or arrangements.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement may provide further guidance to such subsidiary bodies and institutional arrangements.

Article 20

1. This Agreement shall be open for signature and subject to ratification, acceptance or approval by States and regional economic integration organizations that are Parties to the Convention. It shall be open for signature at the United Nations Headquarters in New York from 22 April 2016 to 21 April 2017. Thereafter, this Agreement shall be open for accession from the day following the date on which it is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party to this Agreement without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Agreement. In the case of regional economic integration organizations with one or more member States that are Parties to this Agreement, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Agreement. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Agreement concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Agreement. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 21

1. This Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date on which at least 55 Parties to the Convention accounting in total for at least an estimated 55 percent of the total global greenhouse gas emissions have deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

2. Solely for the limited purpose of paragraph 1 of this Article, “total global greenhouse gas emissions” means the most up-to-date amount communicated on or before the date of adoption of this Agreement by the Parties to the Convention.

3. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Agreement or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 of this Article for entry into force have been fulfilled, this Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

4. For the purposes of paragraph 1 of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by its member States.

Article 22

The provisions of Article 15 of the Convention on the adoption of amendments to the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 23

1. The provisions of Article 16 of the Convention on the adoption and amendment of annexes to the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

2. Annexes to this Agreement shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided for, a reference to this Agreement constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Such annexes shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

Article 24

The provisions of Article 14 of the Convention on settlement of disputes shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 25

1. Each Party shall have one vote, except as provided for paragraph 2 of this Article.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Agreement. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 26

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Agreement.

Article 27

No reservations may be made to this Agreement.

Article 28

1. At any time after three years from the date on which this Agreement has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Agreement by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from this Agreement.

Article 29

The original of this Agreement, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DONE at Paris this twelfth day of December two thousand and fifteen.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Agreement.

СПОРАЗУМ ИЗ ПАРИЗА

Стране у овом споразуму,

Као Стране Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе, у даљем тексту „Конвенција“,

У складу са Платформом из Дурбана за ефикасне акције која је установљена одлуком 1/CP.17 Конференције страна Конвенције на њеном седамнаестом заседању,

Ради спровођења циља Конвенције, руководећи се њеним принципима, укључујући принцип једнакости и заједничке али диференциране одговорности и одговарајућих могућности, поштујући различите националне околности,

Увиђајући потребу за делотворним и напредним одговором на непосредну претњу климатских промена заснованом на најбољим доступним научним сазнањима,

Такође увиђајући и специфичне потребе и посебне околности Страна које су земље у развоју, нарочито оних које су посебно осетљиве на негативне последице промене климе, као што је утврђено Конвенцијом,

Узимајући у потпуности у обзир специфичне потребе и посебну ситуацију најмање развијених земаља у погледу финансирања и трансфера технологија,

Увиђајући да Стране могу бити погођене не само променама климе, већ и утицајима предузетих мера као одговор на њих,

Наглашавајући суштинску везу између акција против климатских промена, одговора и утицаја са приступом одрживом развоју и искорењивањем сиромаштва,

Увиђајући као кључни приоритет заштиту безбедности хране и искорењивање глади и посебно осетљивост система за производњу хране на негативне утицај промене климе,

Узимајући у обзир императиве праведне транзиције радне снаге и креирање достојанственог рада и квалитетних послова у складу са национално дефинисаним приоритетима развоја,

Увиђајући да су климатске промене заједничка брига човечанства, Стране треба да, приликом предузимања акција за решавање проблема промена климе, поштују и промовишу људска права, право на здравље, права аутохтоних народа, локалних заједница, миграната, деце, особа са инвалидитетом и угрожених људи, као и право на развој, родну равноправност, оснаживање жена и међугенерациску једнакост,

Увиђајући значај очувања и по потреби, унапређења, понора и резервоара гасова са ефектом стаклене баште утврђених у Конвенцији,

Примајући к знању значај обезбеђивања интегритета свих екосистема, укључујући океане, као и заштите биодиверзитета, препознатог у неким културама као Мајка Земља, и примајући к знању значај који за неке има концепт „климатске правде“ приликом предузимања акција на решавању проблема климатских промена,

Потврђујући значај образовања, обуке, јавне свести, учешћа јавности, јавног приступа информацијама и сарадње на свим нивоима за питања укључена у овом Споразуму,

Увиђајући значај ангажовања свих нивоа власти и различитих актера, у складу са релевантним националним законодавством Страна, у борби против климатских промена,

Такође увиђајући да одрживи начини живота и одрживи начини потрошње и производње, пре свега у Странама Конвенције које су развијене земље, играју важну улогу у борби против климатских промена,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

За сврхе овог Споразума, важе дефиниције садржане у члану 1. Конвенције. Осим тога:

1. „Конвенција“ означава Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе, усвојену у Њујорку 9. маја 1992. године.
2. „Конференција страна“ означава Конференцију страна у Конвенцији.
3. „Страна“ означава страну у овом споразуму.

Члан 2.

1. Овај споразум, како би се унапредило спровођење Конвенције и постизање њеног циљ, настоји да оснажи глобални одговор на претње изазване климатским променама, уважавајући одрживи развој и напоре на искорењавању сиромаштва, укључујући:

(а) Ограничење раста просечне глобалне температуре значајно испод 2°C у односу на преиндустријски ниво и наставак напора да се ограничи раст температуре до 1,5 °C у односу на преиндустријски ниво, увиђајући да би то значајно смањило ризике и утицаје климатских промена;

(б) Повећање способности прилагођавања на негативне утицаје и јачање отпорности на климатске промене и развој праћен ниским емисијама гасова са ефектом стаклене баште, на начин који не угрожава производњу хране;

(в) Усклађивање финансијских токова са потребама развоја праћеног ниским емисијама гасова са ефектом стаклене баште и ојачаном отпорности на климатске промене.

2. Овај Споразум ће се спроводити тако да одражава једнакост и принцип заједничке али диференциране одговорности и одговарајућих могућности, уважавајући појединачне националне околности.

Члан 3.

Као национално одређене доприносе глобалном одговору на промене климе, све Стране се позивају да уложе амбициозне напоре и о истима извештавају, како је дефинисано у чл. 4, 7, 9, 10, 11. и 13, а зарад остваривања циљева овог Споразума утврђених у члану 2. Напори свих Страна представљаће напредак током времена, увиђајући потребу пружања подршке Странама које су земље у развоју у циљу ефикасног спровођења овог Споразума.

Члан 4.

1. Како би постигли дугорочни циљеви ограничења раста температуре утврђен у члану 2, Стране настоје да достигну глобални максимум емисија гасова са ефектом стаклене баште што је пре могуће, узимајући у обзир да ће за достизање тог максимума Странама које су земље у развоју бити потребно више времена, те да потом убрзају смањење емисија у складу са најбољим доступним научним сазнањима, а како би се у другој половини овог века постигао баланс између антропогених емисија гасова са ефектом стаклене

баште из извора и количина одстрањених путем понора, и то на основу једнакости и у контексту одрживог развоја и напора да се искорени сиромаштво.

2. Свака Страна ће припремити, објавити и испуњавати све наредне национално утврђене доприносе које намерава да оствари. Стране ће предузимати домаће мере на ублажавању како би оствариле циљеве тих доприноса.

3. Сваки наредни национално утврђен допринос Стране представљаће напредак у односу на до тада актуелан и одражаваће њену највећу могућу амбицију, као и њену заједничку али диференцирану одговорност и одговарајуће могућности уважавајући различите националне околности.

4. Стране, развијене земље, треба да наставе да буду лидери предузимањем циљева апсолутног смањења емисија на нивоу целе привреде. Стране, земље у развоју, треба да наставе са повећањем напора на ублажавању и охрабрују се да временом постепено достигну смањење или ограничење емисија на нивоу целе привреде, у складу са својим различитим националним околностима.

5. Странама земљама у развоју пружиће се подршка за спровођење овог члана, у складу са чл. 9, 10. и 11, узимајући у обзир да ће већа подршка Странама земљама у развоју омогућити амбициозније акције.

6. Најмање развијене земље и мале острвске земље у развоју могу да припреме и доставе стратегије, планове и акције развоја праћеног ниским емисијама гасова са ефектом стаклене баште који одражавају њихове посебне околности.

7. Пропратне користи за ублажавање које проистичу из мера прилагођавања на измењене климатске услове и/или планова привредне диверсификације могу да допринесу резултатима ублажавања у складу са овим чланом.

8. Приликом извештавања о својим национално утврђеним доприносима, све Стране ће пружати информације неопходне за јасност, транспарентност и разумевање у складу са одлуком 1/CP.21 и свим релевантним одлукама Конференције страна која истовремено служи и као састанак држава потписница Споразума из Париза.

9. Свака Страна ће достављати национално утврђене доприносе на сваких пет година у складу са одлуком 1/CP.21 и свим релевантним одлукама Конференције страна која истовремено служи и као састанак држава потписница Споразума из Париза, и биће информисана о резултатима глобалног разматрања из члана 14.

10. Конференција страна која истовремено служи и као састанак држава потписница Споразума из Париза ће на свом првом заседању размотрити заједничке временске оквире за национално утврђене доприносе.

11. Страна може, у сваком тренутку, изменити свој постојећи национално утврђен допринос тако да повећа ниво амбициозности, у складу са смерницама које је усвојила Конференција страна која истовремено служи и као састанак држава потписница Споразума из Париза.

12. Национално утврђени доприноси које Стране достављају биће бележени у јавни регистар који одржава Секретаријат.

13. Стране ће прорачунавати своје национално утврђене доприносе. Приликом прорачуна антропогених емисија и количина уклоњених путем понора које одговарају њиховим национално утврђеним доприносима, Стране ће промовисати еколошки интегритет, транспарентност, тачност, целовитост, упоредивост и доследност и обезбедити да се избегне дупло рачунање, у

складу са смерницама које је усвојила Конференција страна која истовремено служи и као састанак држава потписница Споразума из Париза.

14. У контексту национално утврђених доприноса, за дефинисање и спровођење ублажавања које доводе до смањења антропогених емисија и повећања уклањања, Стране треба да, по потреби, узму у обзир постојеће методологије и смернице наведене у Конвенцији, у складу са одредбама става 13. овог члана.

15. При спровођењу овог Споразума, Стране ће размотрити бојазни Страна чије су привреде највише погођене утицајима мера за борбу против климатских промена, нарочито Страна које су земаље у развоју.

16. Стране, укључујући регионалне организације за економску сарадњу и њихове државе чланице, које су постигле споразум о заједничким активностима сходно ставу 2. овог члана, известиће Секретаријат о одредбама предметног споразума, укључујући нивое емисија алоциране свакој од Страна за релевантни временски период, када достављање њихових национално утврђених доприносе. Секретаријат ће заузврат обавестити Стране и потписнице Конвенције о условима тог споразума.

17. Свака Страна у таквом споразуму биће одговорна за свој ниво емисија утврђен у споразуму, како је наведено у ставу 16., а у складу са ст. 13. и 14. овог члана и чл. 13. и 15.

18. Ако Стране које заједнички делују чине то у оквиру и заједно са регионалном организацијом за економску сарадњу које су и саме Стране у овом Споразуму, свака држава чланица те регионалне организације за економску сарадњу је, појединачно и заједно са регионалном организацијом за економску сарадњу, одговорна за свој ниво емисије у складу са споразумом из става 16. овог члана, и у складу са ст. 13. и 14. овог члана и чл. 13. и 15.

19. Све Стране треба да настоје да израде и доставе своје дугорочне стратегије развоја праћеног ниским емисијама гасова са ефектом стаклене баште, у складу са чланом 2. узимајући у обзир њихове заједничке али диференциране одговорности и појединачне могућности уважавајући различите националне околности.

Члан 5.

1. Стране треба да, по потреби, предузимају акције на очувању и унапређењу понора и резервоара гасова са ефектом стаклене баште, у складу са чланом 4. став 1. (г) Конвенције, укључујући и шуме.

2. Стране се подстичу да предузимају акције како би спровеле и подржале постојећи оквир, и кроз плаћање на основу резултата, у складу са одговарајућим смерницама и одлукама већ донетим под окриљем Конвенције за: политике и позитивне подстицаје активностима које се односе на смањење емисија услед смањења сеча и деградација шума, и улогу у очувању, одрживом управљању шумама и повећању залиха угљеника у шумама у земљама у развоју; и алтернативне политике, као што су заједнички приступи ублажавању и прилагођавању у циљу интегралног и одрживог управљања шумама, наглашавајући значај подстицаја који су повезани са бенефитима који нису у вези са смањењем емисија повезаних, тамо где је то могуће.

Члан 6.

1. Стране уважавају избор појединих Страна које се одлучују на наставак добровољне сарадње у погледу спровођења својих национално утврђених

доприноса, како би повећале амбициозност својих мера ублажавања и прилагођавања и промовисале одрживи развој и интегритет животне средине.

2. Стране ће, у случају ангажовања на добровољној основи у заједничком приступу која подразумева пренете резултате ублажавања у национално утврђене доприносе, промовисати одрживи развој и обезбедити интегритет животне сарадње и транспарентност, укључујући у руковођење, и извршиће детаљан прорачун како би, између осталог, избегле двоструко рачунање, у складу са смерницама које је усвојила Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза.

3. Употреба пренетих резултата ублажавања климе са међународног нивоа у циљу остваривања национално утврђених доприноса у складу са овим Споразумом биће добровољна и одобрена од Стране учеснице у Споразуму.

4. Овим се, под надлежношћу и према смерницама Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза, успоставља механизам који доприноси ублажавању емисија гасова са ефектом стаклене баште и пружа подршку одрживом развоју а који Стране могу да користе на добровољној основи. Он ће бити надлежан од тела успостављеног од стране Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза, са циљем да:

(а) промовише смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште уз подстицање одрживог развоја;

(б) подстиче и олакшава учешће јавних и приватних субјеката овлашћеним од Стране у активностима у вези са смањењем емисија гасова са ефектом стаклене баште;

(в) допринесе смањењу нивоа емисија у земљи домаћину која ће имати користи од активности на ублажавању које резултирају смањењем емисија, а које могу бити коришћене и од друге Страна за испуњење национално утврђених доприноса; и

(г) обезбеди укупно смањење емисија на глобалном нивоу.

5. Смањење емисија остварено кроз механизам дефинисан у ставу 4. овог члана не може да се користи за постизање национално утврђених доприноса државе домаћина уколико га друга Страна користи како би доказала да је остварила свој национално утврђени допринос.

6. Конференција држава чланица Конвенције, која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза треба да обезбеди да се део прихода од активности у оквиру механизма из става 4. овог члана користе за покривање административних трошкова, као и за помоћ Странама земљама у развоју које су посебно рањиве на негативне ефекте промене климе да покрију трошкове мера прилагођавања на измењене климатске услове.

7. Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза ће на свом првом заседању усвојити правила, модалитете и процедуре за механизам из става 4. овог члана.

8. Стране препознају значај доступности интегрисаног, свеобухватног и уравнотеженог приступа који није тржишног карактера а као помоћ у Странама за спровођење њихових национално утврђених доприноса, у контексту одрживог развоја и искорењивања сиромаштва, на координисан и ефикасан начин, укључујући, између осталог, ублажавање, прилагођавање, финансирање, трансфер технологија и изградњу капацитета, где је то могуће. Ови приступи имају за циљ да:

- (а) промовишу амбициозност мера за ублажавање и прилагођавање;
 - (б) ојачају учешће јавног и приватног сектора у спровођењу национално утврђених доприноса; и
 - (в) омогуће могућности за координацију инструмената и релевантних институционалних аранжмана.
9. Овим се дефинише оквир за приступе одрживом развоју који немају тржишни карактер како би се промовисали приступи из става 8. овог члана.

Члан 7.

1. Стране овим утврђују глобални циљ у области прилагођавања кроз јачање адаптивних капацитета, јачање отпорности и смањење рањивости на климатске промене, са циљем да допринесу одрживом развоју и обезбеде адекватан одговор у смислу прилагођавања за циљ ограничења раста температуре из члана 2.
2. Стране увиђају да је прилагођавање глобални изазов са којим се суочавају сви на локалном, поднационалном, националном, регионалном и међународном нивоу, и да је прилагођавање кључна компонента која доприноси дугорочном глобалном одговору на климатске промене како би се заштитили људи, средстава за живот и екосистеми, узимајући у обзир хитне и непосредне потребе Страна земаља у развоју а које су посебно рањиве на негативне ефекте промене климе.
3. Напори Страна земаља у развоју за прилагођавање требају бити препознати, у складу са модалитетима које на свом првом заседању треба да усвоји Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза.
4. Стране препознају да је тренутна потреба за прилагођавањем значајна и да виши нивои ублажавања могу да умање потребу за додатним напорима на прилагођавању, као и да веће потребе за прилагођавањем могу да изазову веће трошкове прилагођавања.
5. Стране потврђују да мере прилагођавања треба да следе национало оријентисан приступ, који је родно одговоран, партиципативан и потпуно транспарентан и узима у обзир угрожене групе, заједнице и екосистеме, и који се руководи и заснива на најбољим доступним научним чињеницама и, где је могуће, традиционалним знањем, знањем аутохтоних народа и локалних система знања, са циљем интегрисања прилагођавања у релевантне социо-економске и политике и мере животне средине, по потреби.
6. Стране увиђају значај пружања подршке и обезбеђивања међународне сарадње у напорима за прилагођавање и узимају у обзир потребе Страна земаља у развоју, нарочито оних које су посебно осетљиве на негативне последице промена климе.
7. Стране треба да оснаже своју сарадњу у области прилагођавања, узимајући у обзир Оквир за прилагођавање из Канкуна, укључујући следеће:
 - (а) размену информација, добрих пракси, искустава и знања, које се односе на научне резултате, планирање, политике и спровођење од значаја за акције прилагођавања;
 - (б) јачање институционалних капацитета, укључујући оне под Конвенцијом које се користе за спровођење овог Споразума, са циљем пружања подршке синтези релевантних информација и знања, као и пружање техничке подршке и усмеравање Страна;

(в) јачање научних сазнања о клими, укључујући истраживање, систематско осматрање климатског система и система раног упозоравања, на начин који информише климатске службе и помаже у доношењу одлука;

(г) подршка Странама земљама у развоју у идентификацији ефикасних пракси прилагођавања, потреба, приоритета, обезбеђене и добијене подршке за акције и напоре, као и изазове и недостатке, на начин којим се подстиче примена добрих пракси;

(д) повећање ефикасности и одрживости мера прилагођавања.

8. Специјализоване организације и агенције Уједињених нација подстичу се да подрже напоре Страна у спровођењу мера из става 7. овог члана, узимајући у обзир одредбе става 5. овог члана.

9. Свака Страна треба да се, по потреби, ангажује у процесима планирања, и спровођења мера прилагођавања, укључујући развој или јачање релевантних планова, политика и/или доприноса, који могу укључивати:

(а) спровођење акција, ангажмана и/или напора на прилагођавању;

(б) процес формулисања и спровођења националних планова прилагођавања;

(в) процену утицаја климатских промена и рањивости, у циљу израде национално утврђених приоритетних акција, узимајући у обзир угрожено становништво, места и екосистеме;

(г) мониторинг и евалуацију планова, политика, програма и мера прилагођавања и научене лекције из њих; и

(д) изградњу отпорности социо-економских и еколошких система, укључујући кроз економску диверсификацију и одрживо управљање природним ресурсима.

10. Свака Страна треба да, по потреби, периодично поднесе и ажурира извештај о прилагођавању, који може укључити њене приоритете, потребе и подршке у спровођењу, планове и акције, без стварања додатног оптерећења за Стране земље у развоју.

11. Извештај о прилагођавању из става 10. овог члана се, када је то могуће, периодично подноси и ажурира, као саставни део или у комбинацији са другим извештајима или документима, укључујући национални план прилагођавања, национално утврђен допринос, како је наведено у члану 4. став 2, и/или Национални извештај према Конвенцији.

12. Извештај о прилагођавању из става 10. овог члана треба бити унет у јавни регистар којим управља Секретаријат.

13. Континуирана и снажна међународна подршка Странама земљама у развоју у спровођењу ст. 7, 9, 10. и 11. овог члана, у складу са одредбама чл. 9, 10. и 11. биће обезбеђена

14. Разматрање на глобалном нивоу из члана 14, између осталог:

(а) Препознавање напора на прилагођавању Страна земаља у развоју;

(б) оснажује спровођење акција прилагођавања, узимајући у обзир извештај о прилагођавању из става 10. овог члана;

(в) разматра адекватност и ефикасност мера и подршке прилагођавању; и

(г) разматра укупан напредак у остваривању глобалног циља у погледу прилагођавања из става 1. овог члана.

Члан 8.

1. Стране препознају значај спречавања и минимизирања са губитака и штета насталих као последица негативних утицаја промена клима, укључујући екстремне временске прилике и догађаје који се дешавају у дужем временском периоду и последица су промене климе, као и улогу одрживог развоја у смањењу ризика од губитака и штета.
2. Варшавски међународни механизам за штете и губитке који настају као последица промена климе је под надлежношћу и руководством Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза и може бити унапређен и ојачан, како је утврдила Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза.
3. Стране треба да унапреде разумевање, деловање и подршку, укључујући и кроз Варшавски међународни механизам, на бази сарадње и помоћи које се односе на штете настале као последица климатских промена.
4. Сходно томе, области сарадње и помоћи са циљем бољег разумевања, деловања и подршке могу укључити:
 - (а) системе за рано упозоравање;
 - (б) припремљеност за хитне случајеве;
 - (в) догађаји који се дешавају у дужем временском периоду, а последица су промене климе;
 - (г) догађаје који могу укључивати неповратан и трајан губитак и штету;
 - (д) свеобухватну процену ризика и управљање ризиком;
 - (ђ) објекте за осигурање од ризика, удруживање услед климатских ризика и друга решења у погледу осигурања;
 - (е) неекономске губитке;
 - (ж) отпорност заједница, средстава за живот и екосистема.
5. Варшавски међународни механизам ће сарађивати са постојећим телима и експертским групама у оквиру Споразума, као и са релевантним организацијама и стручним телима ван Споразума.

Члан 9.

1. Стране развијене земље ће обезбедити финансијска средства за помоћ Странама земљама у развоју за спровођење мера ублажавања и прилагођавања као наставак њихових постојећих обавеза према Конвенцији.
2. Остале Стране се подстичу да обезбеде или наставе да добровољно обезбеђују подршку те врсте.
3. Као део глобалног напора, Стране развијене земље требало би да и даље имају водећу улогу у мобилисању финансијских средстава из разних извора, инструмената и канала, указујући на значајну улогу јавних средстава, путем разних акција, укључујући оне за стратегије које донесу саме државе, и узимајући у обзир потребе и приоритете Страна земаља у развоју. Такво мобилисање финансијских средстава за борбу против климатских промена треба да представља напредак у односу на претходне напоре.
4. Повећање финансијских средстава треба да има за циљ постизање равнотеже између мера прилагођавања и ублажавања, узимајући у обзир националне стратегије, као и приоритете и потребе Страна земаља у развоју,

нарочито оних које су посебно рањиве на негативне утицаје промена климе и које имају значајна ограничења капацитета, као што су најмање развијене земље и мале острвске земље у развоју, с обзиром на потребу за јавним средствима и средствима бесповратне помоћи за прилагођавање.

5. Стране развијене земље, по потреби, достављају сваке две године индикативне квантитативне и квалитативне информације из ст. 1. и 3. овог члана, укључујући, ако су на располагању, пројекције нивоа јавних финансијских средстава које треба обезбедити Странама земљама у развоју. Остале Стране које обезбеђују финансијска средства подстичу се да добровољно достављају такве информације сваке две године.

6. Глобални пресек стања из члана 14. узмеће у обзир релевантне информације достављене од стране Страна развијених земаља и/или тела за спровођење Споразума о напорима везаним за финансијска средства за борбу против климатских промена.

7. Стране развијене земље обезбедиће транспарентне и доследне информације о подршци пруженој Странама земљама у развоју која се на сваке две године прикупља јавним посредством, а у складу са модалитетима, процедурама и смерницама које ће на свом првом заседању усвојити Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза, сходно члану 13. став 13. Остале Стране подстичу се да учине исто.

8. Финансијски механизам Конвенције, укључујући његова оперативна тела, служиће као финансијски механизам овог споразума.

9. Институције које делују у оквиру овог Споразума, укључујући оперативна тела Финансијског механизма Конвенције, настоје да обезбеде ефикасан приступ финансијским средствима кроз поједностављене процедуре одобравања и већу спремност за пружање подршке Странама које су земље у развоју, нарочито најмање развијеним земљама и малим острвским земљама у развоју, у складу са њиховим националним климатских стратегијама и плановима.

Члан 10.

1. Стране деле дугорочну визију о важности достизања развоја и трансфера технологија како би се повећала отпорност на климатске промене и смањиле емисије гасова са ефектом стаклене баште.

2. Стране, имајући у виду значај технологије за спровођење акција ублажавања и прилагођавања из овог Споразума и препознајући постојеће напоре у примени и ширењу технологија, појачаће заједничке акције на развоју и трансферу технологија.

3. Технолошки механизам успостављен у оквиру Конвенције користиће се и у оквиру овог Споразума.

4. Овим се усваја технолошки оквир како би се обезбедиле свеобухватне смернице за рад Технолошког механизма у промовисању и омогућавању ефикаснијих акција на развоју и трансферу технологије, а у циљу подршке спровођењу овог Споразума и следећи дугорочне визије из става 1. овог члана.

5. Убрзавање, подстицање и олакшавање иновација од кључног су значаја за пружање ефикасног, дугорочног глобалног одговора на климатске промене и промовисање економског раста и одрживог развоја. Такви напори ће, по потреби, бити подржани, између осталог кроз Технолошки механизам и финансијска средства, од стране Финансијског механизма Конвенције за

сарадњу у истраживању и развоју, и обезбеђење приступа технологијама земљама у развоју, посебно у раним фазама технолошког циклуса.

6. Подршка, укључујући финансијску, биће пружена Странама земљама у развоју за спровођење овог члана, укључујући јачање сарадње у циљу развоја и трансфера технологије у различитим фазама технолошког циклуса, а како би се постигла равнотежа између подршке мерама ублажавања и прилагођавања. Глобални пресек стања из члана 14. узеће у обзир расположиве информације о активностима на пружању подршке развоју и трансферу технологије Странама које су земље у развоју.

Члан 11.

1. Јачање капацитета у складу са овим Споразумом треба да унапреди капацитете и способности Страна које су земље у развоју, нарочито најмање развијеним земаљама и оним које су посебно осетљиве на негативне последице климатских промена, као што су мале острвске земље у развоју, да предузму делотворне акције на сузбијању климатских промена, укључујући, између осталог, спровођење мера прилагођавања и ублажавања, и треба да омогући развој, ширење и примену технологија, приступ финансијским средствима за борбу против климатских промена, релевантне аспекте образовања, обуке и јавну свест, као и транспарентно, правовремено и тачно достављање информација.

2. Јачање капацитета треба да иницира сама држава; у зависности од националних потреба у случају и на начин да оно буде власништво државе Стране, нарочито Стране које су земаље у развоју, уважавајући потребе на националном, поднационалном и локалном нивоу. Јачање капацитета треба да се заснива на примени знања, укључујући оне научење под Конвенцијом, да буде ефикасан и континуиран процес, који укључује све заинтересоване стране и секторе и узима у обзир питања родне равноправности.

3. Све Стране треба да сарађују како би се јачањали капацитети Страна спровођење овог Споразума. Стране развијене земље треба да унапреде подршку акцијама изградње капацитета Страна земаља у развоју.

4. Све Стране које учествују у јачању капацитета Страна земаља у развоју за спровођење овог Споразума, укључујући оне на регионалном, билатералном и мултилатералном нивоу, редовно ће д извештавати о активностима или мерама за јачање капацитета. Стране земље у развоју треба редовно да извештавају о напретку постигнутом у спровођењу планова, политика, акција или мера за јачање капацитета за спровођење овог Споразума.

5. Активности на изградњи капацитета требају бити унапређене кроз одговарајуће институционалне организације како би се обезбедило спровођење овог Споразума, укључујући оне успостављене под Конвенцијом које су од значаја за Споразум. Конференција страна која истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза, на свом првом заседању, размотриће и усвојити одлуку о иницијалној институционалној организацији за јачање капацитета.

Члан 12.

Стране ће сарађивати на примени мера, где је то могуће, како би побољшале образовање о климатским променама, обуке, јавну свест, учешће јавности и приступ јавности информацијама, препознајући значај ових корака у погледу побољшања акција дефинисаних овим Споразумом.

Члан 13.

1. Да би се изградило међусобно поверење и промовисало ефикасно спровођење, овим се успоставља унапређен оквир за транспарентне акције и подршку, који је истовремено флексибилан и узима у обзир различите капацитете Страна и ослања се на заједничко искуство.
2. Оквир за транспарентност обезбедиће флексибилност примене одредби овог члана за оне Стране земље у развоју којима је то потребно с обзиром на њихове капацитете. Модалитети, процедуре и смернице из става 13. овог члана дефинисаће ову флексибилност.
3. Оквир за транспарентност успоставиће и побољшати већ постојеће механизме транспарентности под Конвенцијом, уз уважавање посебних околности најмање развијених и малих острвских земља у развоју, и биће спроведен на олакшан, ненаметнут и некажњив начин уз поштовање националног суверенитета и избегавање непотребног оптерећења Страна.
4. Мере транспарентности Конвенције, укључујући Национална извештаје, двогодишње извештаје и двогодишње ажуриране извештаје, међународну оцену и ревизију и међународне консултације и анализе, чиниће део искуства за развој модалитета, процедура и смерница из става 13. овог члана.
5. Сврха оквира за транспарентност деловање је обезбеђивање јасног разумевања климатских промена у складу са циљевима Конвенције, како је прописано у члану 2, укључујући јасноћу и праћење напретка у остваривању појединачних национално утврђених доприноса Страна из члана 4. и њихове мере прилагођавања из члана 7, укључујући добре праксе, приоритете, потребе и недостатке, како би се доставиле информације ради глобални пресека стања наведеног у члану 14.
6. Сврха оквира за транспарентност подршке је да обезбеди разумевање обезбеђене и добијене подршке Страна за акције борбе против климатских промена у складу са чл. 4, 7, 9, 10. и 11, и, у мери у којој је то могуће, пружи потпуни преглед укупне обезбеђене финансијске подршке, за сврху глобалног пресека стања наведеног у члану 14.
7. Свака Страна ће редовно достављати следеће информације:
 - (а) национални извештај о инвентару антропогених емисија гасова са ефектом стаклене баште из извора и количина одстрањених путем понора, за чију израду се израђених коришћењем методологија добре праксе које је усвојио Међувладин панел о промени климе и са којима се сагласила Конференција страна у својству састанка страна у Споразуму из Париза;
 - (б) информације неопходне за мониторинг напретка постигнутог у спровођењу и остваривању национално утврђеног доприноса из члана 4.
8. Свака Страна ће пружити информације у вези са утицајима климатских промена и прилагођавањем у складу са чланом 7, када је то могуће.
9. Стране развијене земље ће, а остале Стране које пружају подршку треба да доставе информације о пруженој финансијској подршци, подршци у трансферу технологија, као и подршци у јачању капацитета Странама земаљама у развоју, у складу са чл. 9, 10. и 11.
10. Стране земље у развоју треба да доставе информације о потребној и примљеној финансијској подршци, подршци у трансферу технологије, као и подршци у јачању капацитета у складу са чл. 9, 10. и 11.
11. Информације које је доставила свака Страна, прописане ст. 7. и 9., проћи ће стручну техничку проверу, у складу са одлуком 1/CP.21. Стране земље у

развоју којима је то неопходно с обзиром на капацитете, процес провере пружиће помоћ у идентификацији потреба за јачањем капацитета. Осим тога, свака Страна ће учествовати у олакшаној, мултилатералној процени напретка у погледу напора према члану 9. као и процени спровођења и остваривања свог национално утврђеног доприноса.

12. Стручни технички преглед из овог става укључиће процену подршке коју је Страна обезбедила, као и спровођења и остваривања њеног национално утврђеног доприноса. Осим тога, преглед ће идентификовати области које Страна треба да унапреди и укључује преиспитивање усклађености информација са модалитетима, процедурама и смерницама из става 13. овог члана, узимајући у обзир флексибилност која се пружа Страни према ставу 2. овог члана. Преглед посебну пажњу поклања појединачним националним могућностима и околностима Страна земаља у развоју.

13. Конференција која истовремено служи и као састанак држава потписница Споразума из Париза ће на свом првом заседању, на основу искуства из примене мера које се односе на транспарентност у оквиру Конвенције, усвојити заједничке модалитете, процедуре и смернице, где је то могуће, за транспарентност акција и подршке, у складу са одредбама овог члана.

14. Земљама у развоју биће обезбеђена подршка за спровођење овог члана.

15. Странама земљама у развоју континуирано ће бити обезбеђена и подршка за јачање капацитета за транспарентност.

Члан 14.

1. Конференција страна која истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза периодично ће разматрати спровођење Споразума како би оценила напредак у остваривању сврхе Споразума и његових дугорочних циљева (у даљем тексту „Глобални пресек стања“). Оно ће бити свеобухватно и поједностављено, узимајући у обзир ублажавање и прилагођавање и средства за спровођење и подршку, правично и у складу са најбољим доступним научним сазнањима.

2. Конференција страна која истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза обавиће свој први Глобални пресек стања 2023. године и сваких пет година након тога, осим ако Конференција страна која делује у својству састанка страна у Споразуму из Париза не одлучи другачије.

3. Исход Глобалног пресека стања пружиће Странама обавештење, на начин који одговара њиховим националним околностима, о активностима и подршци у складу са релевантним одредбама Споразума, као и о јачању међународне сарадње у погледу борбе против климатских промена.

Члан 15.

1. Успоставља се механизам који олакшава спровођење и промовише поштовање одредаба овог Споразума.

2. Механизам из става 1. овог члана чиниће одбор чији су чланови стручна лица и који ће пружати подршку и функционисати на транспарентан начин, штитити интересе и не прописивати казне. Одбор ће посебну пажњу посветити појединачним националним карактеристикама и околностима Страна.

3. Одбор ће функционисати у складу са модалитетима и процедурама које ће, на свом првом заседању, усвојити Конференција страна која делује у својству састанка страна у Споразуму из Париза и извештаваће Конференцији која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза на годишњем нивоу.

Члан 16.

1. Конференција страна, највиши орган Конвенције, служиће као састанак Страна овог споразума.
2. Стране Конвенције које нису Стране потписнице овог споразума могу да учествују као посматрачи у току сваког заседања Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза. Када Конференција страна служи као састанак Страна потписница овог Споразума, одлуке донете на основу овог Споразума односиће се само на Стране потписнице овог Споразума.
3. Када Конференција страна служи као састанак Страна овог Споразума, сваког члана Бироа Конференције страна који представља страну Конвенције али који у том тренутку није Страна потписница Споразума, замениће додатни члан именован од стране Стране потписнице Споразума.
4. Конференција страна која служи као састанак страна Споразума из Париза редовно ће проверавати имплементацију Споразума и, у оквиру свог мандата, доносити одлуке неопходне за промоцију ефикасне имплементације. Конференција ће вршити функције додељене Споразумом и:
 - (а) успоставиће помоћна тела која сматра неопходним за спровођење Споразума; и
 - (б) вршити остале функције које могу бити неопходне за спровођење Споразума.
5. Пословник Конференције страна и финансијске процедуре у складу са Конвенцијом примењиваће се сходно принципу *mutatis mutandis* у складу са Споразумом, осим ако Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза другачије не одлучи консензусом.
6. Прво заседање Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза сазваће Секретаријат упоредо са заседањем Конференције страна које ће се одржати по ступању на снагу Споразума. Накнадна редовна заседања Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза одржаваће се упоредо са редовним заседањима Конференције страна, осим ако Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза не одлучи другачије.
7. Ванредне седнице Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза одржаваће се по потреби односно у случају да Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза то сматра неопходним или на писмени захтев неке од Страна, под условом да у року од шест месеци од дана када Секретаријат достави захтев Странама потписницама Споразума, исти подржи најмање једна трећина Страна.
8. Специјализоване агенције Уједињених нација и Међународна агенција за атомску енергију, као и свака држава чланица или посматрач који нису Стране Конвенције, могу учествовати као посматрачи на заседањима Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза. Захтев сваког тела или агенције, било националне или међународне, владине или невладине, која је квалификована за питања обухваћена Споразумом и која је обавестила Секретаријат о намери да у својству посматрача присуствује заседању Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза,

може бити прихваћен осим у случају да најмање једна трећина Страна не уложи приговор. Пријем и учешће посматрача подлежу пословнику из става 5. овог члана.

Члан 17.

1. Секретаријат успостављен чланом 8. Конвенције служиће као Секретаријат Споразума.

2. Члан 8. став 2. Конвенције о функцијама Секретаријата и члан 8. став 3. Конвенције о договорима склопљеним у вези са функционисањем Секретаријата, примењују се на Споразум по принципу *mutatis mutandis*. Поред тога, Секретаријат обавља функције прописане Споразумом и Конференцијом страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза.

Члан 18.

1. Помоћни орган за науку и технологију и Помоћни орган за имплементацију успостављени у складу са чл. 9. и 10. Конвенције служиће појединачно и као Помоћни орган за науку и технологију и Помоћни орган за имплементацију овог Споразума. Одредбе Конвенције које се односе на функционисање ова два тела примењују се на овај Споразум по принципу *mutatis mutandis*. Заседања Помоћног органа за науку и технологију и Помоћног органа за имплементацију овог Споразума одржаваће се упоредо са састанцима Помоћног тела за научне и технолошке савете односно Помоћног тела за спровођење Конвенције.

2. Стране Конвенције које нису потписнице Споразуму могу да учествују као посматрачи на сваком заседању помоћних тела. Када помоћна тела служе као помоћна тела Споразума, одлуке на основу овог споразума могу да доносе само Стране потписнице Споразума.

3. Када помоћна тела успостављена у складу са чл. 9. и 10. Конвенције обављају своје функције у вези са питањима која се тичу Споразума, сваки члан Бироа ових помоћних тела који представља страну Конвенције, али, у том тренутку, не и страну потписницу Споразума, биће замењен додатним чланом којег ће међу собом изабрати Стране потписнице Споразума.

Члан 19.

1. Помоћна тела или други институционални оквири успостављени Конвенцијом или на основу Конвенције, осим оних који су наведени у Споразуму, служиће овом споразуму по доношењу одлуке Конференције страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза. Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза дефинисаће функције помоћних тела или оквира.

2. Конференција страна која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума из Париза може пружати даље смернице помоћним телима и смернице за институционалне оквири.

Члан 20.

1. Овај споразум ће бити отворен за потписивање и ратификацију, прихватање или одобрење од стране држава и регионалних организација за економску сарадњу Страна Конвенције. Биће отворен за потписивање у седишту Уједињених нација у Њујорку од 22. априла 2016. до 21. априла 2017. године. Након тога, овај споразум ће бити отворен за приступање по истеку датума за потписивање. Инструменти ратификације, прихватања, одобрења или приступања депонују се код депозитара.

2. Свака регионална организација за економску сарадњу која постане Страна овог Споразума, а да ни једна од њених држава чланица није Страна у споразуму, обавезана је свим одредбама овог споразума. У случају регионалних организација за економску сарадњу чије су једна или више држава чланица потписнице Споразума, организација и њене државе чланице одлучују о појединачним одговорностима у погледу обављања својих обавеза према Споразуму. У таквим случајевима, организација и државе чланице не могу истовремено да остварују права из овог споразума.

3. У својим инструментима ратификације, прихватања, одобрења или приступања, регионалне организације за економску сарадњу наводе обим своје надлежности по питањима из овог споразума. Ове организације такође обавештавају депозитара, који обавештава Стране, о свакој суштинској измени у обиму њихових надлежности.

Члан 21.

1. Овај споразум ступа на снагу тридесетог дана након датума када је најмање 55 страна Конвенције, које су одговорне за најмање 55 процената укупне глобалне емисије гасова са ефектом стаклене баште, депонује своје инструменте ратификације, прихватања, одобрења или приступања.

2. Само за сврху става 1. овог члана, „укупна глобална емисија гасова са ефектом стаклене баште“ означава последњу актуелну количину саопштену на дан или пре датума усвајања Споразума од стране потписница Конвенције.

3. У случају да држава или регионална организација за економску сарадњу ратификује, прихвати или одобри овај споразум или му приступи након испуњења услова наведених у ставу 1. овог члана, овај споразум ступиће на снагу тридесетог дана након депоновања за ту државу или регионалну економску организацију инструмента ратификације, прихватања, одобрења или приступања.

4. За сврхе става 1. овог члана, сваки инструмент који депонује регионална организација за економску сарадњу неће се рачунати као додатак на инструменте које су депоновале државе чланице ових организација.

Члан 22.

Одредбе члана 15. Конвенције о усвајању и изменама анекса Конвенције примењују се на овај Споразум по принципу *mutatis mutandis*.

Члан 23.

1. Одредбе члана 16. Конвенције о усвајању амандмана и анекса Конвенције примењују се на овај Споразум по принципу *mutatis mutandis*.

2. Анекси чине саставни део Споразума и, осим ако није другачије предвиђено, упућивање на овај споразум представља истовремено упућивање на сваки од његових анекса. Такви анекси су ограничени на листе, формуларе и сваки други материјал дескриптивне природе који је научног, техничког, процедуралног или административног карактера.

Члан 24.

Одредбе члана 14. Конвенције о решавању спорова примењују се на овај Споразум по принципу *mutatis mutandis*.

Члан 25.

1. Свака Страна имаће један глас, осим у случајевима предвиђеним ставом 2. овог члана.

2. Регионалне организације за економску сарадњу, у питањима која су у њиховој надлежности, остварују своје право гласа бројем гласова који је једнак броју њихових држава чланица потписница Споразума. Таква организација неће остварити своје право гласа уколико га оствари нека од њених држава чланица, и обратно.

Члан 26.

Генерални секретар Уједињених нација је депозитар овог споразума.

Члан 27.

Никакве измене не могу бити стављене на овај споразум.

Члан 28.

1. У сваком тренутку три године од датума ступања на снагу Споразума за неку Страну, та страна може да се повуче из овог споразума писаним обавештењем депозитару.

2. Свако такво повлачење ступа на снагу након истека једне године од датума пријема обавештења о повлачењу од стране депозитара или неког каснијег датума који може бити прецизиран у обавештењу о повлачењу.

3. Свака Страна која се повуче из Конвенције сматра се да се повукла и из овог споразума.

Члан 29.

Оригинал овог споразума, чији су арапски, кинески, енглески, француски, руски и шпански текстови једнако веродостојни, деповани су код генералног секретара Уједињених нација.

САЧИЊЕНО у Паризу дванаестог дана децембра две хиљадепетнаесте године.

КАО ПОТВРДУ ТОГА, доле потписани, прописно овлашћени у том смислу, потписали су овај споразум.

Члан 3.

За спровођење међународних обавеза преузетих овим споразумом надлежно је министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог Закона садржан је у члану 99. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина потврђује међународне уговоре када је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања и чланом 97. став 1. тачка 9. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем заштите и унапређења животне средине.

II РАЗЛОЗИ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ПОТВРЂИВАЊЕ СПОРАЗУМА

У периоду од 30 новембра до 11. децембра 2015. године у Паризу, Француска, под окриљем Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе одржана је конференција под званичним називом: „Конференција Уједињених нација о промени климе у Паризу” (у даљем тексту: Конференција). Основна улога и циљ Конференција држава чланица је доношење одлука од значаја за спровођење и остваривање циљева Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе (у даљем тексту: Конвенција). Основни циљ Конференције у Паризу био је постизање договора и усвајање новог правно обавезујућег документа који ће дефинисати обавезе држава чланица Конвенције за период после 2020. године и на тај начин спречити пораст температуре на глобалном нивоу преко 2°C, а у складу са захетвима науке.

Наиме, резултати глобалних научних анализа показали су да постоји потреба наставка и још ефикасније реаговање на смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште (у даљем тексту: ГХГ), започето кроз Кјото протокол, како би се задржао пораст температуре на наведеном нивоу. Односно како би се остварио основни циљ Конвенције, а то је стабилизација атмосферских концентрација гасова са ефектом стаклене баште на нивоу који ће спречити даље негативне утицаје на секторе и системе. Истовремено, већ осмотрени утицаји промене климе на секторе и системе указују на неопходност координираних хитних акција на прилагођавању на измењене климатске услове на глобалном нивоу. Додатно усвајање новог правно обавезујућег документа било је неопходно због престанка важења Кјото протокола, закључно са 31. децембром 2012. године.

Конференција је завршена усвајањем Споразума из Париза (у даљем тексту: Споразум), као и сета пратећих одлука. Споразум је усвојило 195 држава чланица Конвенције, а за његово ступање на снагу потребно је да исти буде потписан и потврђен у државама чланицама. Споразумом је дефинисано да ће отварање за потписивање истог започети 22. априла 2016. године и трајати годину дана. Споразум ће ступити на снагу када га најмање 55 држава, које истовремено емитују и, најмање, 55% укупних глобалних емисија, ратификује и достави ратификациони инструмент Уједињеним нацијама. Закључно са 22. септембром 2016. године Споразум из Париза ратификовала је 61 држава чланица Конвенције, које емитују 47.79% укупних глобалних емисија.

Споразумом су дефинисане обавезе за све државе чланице Конвенције и то за период после 2020. године и засноване су, преваходно, на такозваним Намераваним национално одређеним доприносима смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште (од енглеског *Intended nationally determined contribution* - INDC) које су саме државе чланице доставиле Конвенцији. Намеравани национално одређени доприноси смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште су заправо циљеви смањења емисија ГХГ које ће државе постићи у предстојећем у односу на емисије у претходном периоду (државе су саме дефинисале временски оквир за смањење емисија ГХГ, као и годину у односу на коју су то смањење изразиле). До краја Конференције 188 од укупно 196 држава чланица Конвенције је доставило ове циљеве смањења емисија ГХГ, док су остале позване Споразумом да то учине и то у што краћем року.

Споразумом су, између осталог, државе позване и на повећање амбициозности смањења емисија ГХГ, које ће се реализовати кроз ревизије достављених циљева на сваких 5 година и у складу са могућностима сваке државе. Такође, државе које су доставиле своје циљеве смањења емисија ГХГ до 2030. године су позване да до 2020. године доставе и циљеве до 2025. године, али и дугорочне стратегије смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште и то до средине и до краја века.

Република Србија држава је чланица Конвенције од 10. јуна 2001. године, а Кјото протокола од 17. јануара 2008. године у статусу земље у развоју (статус не-Анекс I државе чланице). Потврђивањем Конвенције и Протокола Република Србија је преузела обавезу утврђивања и спровођења мера и активности, на националном нивоу, које ће допринети постизању циљева Конвенције. Истовремено, Република Србија је кандидат за чланство у Европској унији, за коју је, као и њене државе чланице, учешће у решавању проблема климатских промена законски регулисано и представља један од пет приоритета развоја.

Република Србија је у јуну 2015. године, након усвајања од стране Владе (Закључак Број: 353-6341/2015 од 11. јуна 2015. године), доставила циљ смањења емисија ГХГ за 2030. годину у односу на 1990. годину, који износи 9,8% и то међу првих 10 држава света и као прва држава региона. Поменути циљеви засновани су на постојећим секторским документима (стратегијама енергетике, саобраћаја, пољопривреде, отпада) које је Влада претходно усвојила. Истовремено ови циљеви подразумевају даљи развој сектора, као и економски развој. Другим речим, не утичу негативно на планирани привредни развој државе.

Делегација Републике Србије учествовала је на Конференцији у складу са Закључком Владе о прихватању Платформе за учешће делегације (Број:037-1284/2015-1). Председник Републике Србије Томислав Николић потписао је Споразум на свечаној церемонији потписивања одржаној 22. априла 2016. године (Закључак Број: 037-4102/2016).

Такође, Република Србија је иницирала и дефинисала планове за испуњење осталих захтева из Споразума. Република Србија ће ревизију својих циљева и дугорочну стратегију смањења емисија ГХГ припремити кроз Стратегију борбе против климатских промена са акционим планом (у даљем тексту: Стратегија). Израда Стратегије започела је у јулу 2016. и завршетак је

планиран за почетак 2018. године. Стратегија се израђује кроз пројекат финансиран из средстава Европске уније.

Имајући у виду наведено Споразум нема негативних последица по Републику Србију и инициране су све активности за испуњење циљева и обавеза из истог.

Основни разлози за доношење Закона о потврђивању Споразума из Париза су:

- испуњавање међународне обавезе према Оквирној конвенцији Уједињених нација о промени климе, чија је Република Србија чланица од 2001. године,
- допринос процесу усклађивања националног са законодавством и политикама Европске уније,
- добијање могућности коришћења међународног финансирања дефинисаног Споразумом.

У начелу, Споразум дефинише обавезу спровођења активности на смањењу емисија ГХГ, које ће обезбедити ограничење раста глобалне средње температуре значајно испод 2°C, са тенденцијом повећања амбициозности смањења емисија на начин који ће довести до ограничења пораста раста глобалне средње температуре на 1,5°C. Споразум одражава принцип једнакости и заједничке, али диференциране одговорности, као и различите националне околности. Тако су обавезе појединачних држава чланица Конвенције, у оквиру овог Споразума, одређене циљевима смањења емисија ГХГ које су саме државе доставиле у оквиру припреме за Конференцију (тзв. INDC).

Споразум прописује да ће дијалог о дугорочним акцијама под Конвенцијом започети 2018. године. Испуњење циљева из Споразума, Конвенција ће пратити на петогодишњем нивоу, а почевши од 2023. године.

Поред кључног питања које се тиче смањења емисија ГХГ (митигације), Споразум укључује и друга питања, која се тичу прилагођавања на измењене климатске услове (адаптација) и препознаје потребу да се обезбеди подршка земљама у развоју за имплементацију Споразума.

Чланом 4. Споразума државе чланице су позване да припреме, поднесу и ревидују своје национално одређене доприносе смањења емисија ГХГ (промењен је назив, али суштина остаје иста као код INDC) на сваких пет година и да спроводе активности које ће обезбедити постизање истих. Национално одређени доприноси достављаће се јавном регистру којим ће управљати Секретаријат Конвенције. Такође, државе треба да теже да формулишу и доставе дугорочне стратегије развоја праћене ниским емисијама угљеника. Странама земљама у развоју биће пружена подршка за спровођење ових активности. Остале смернице које се тичу самог спровођења Споразума биће припремљене и усвојене од стране Конференције држава чланица Конвенције, која ће истовремено служити и као састанак држава потписница Споразума.

У члану 5. Споразума државе чланице се позивају да предузму активности у погледу очувања понора, кроз позитивне подстицаје за спречавање крчења и деградације шума, одрживо управљање шумама и мере адаптације за интегрално и одрживо управљање шумама.

По питању митигације, чланом 6. се успоставља нови механизам, који ће бити под надзором тела које ће утврдити Конференција, која служи као састанак држава потписница Париског споразума, а има за циљ промовисање, подстицање и доприношење смањењу емисије ГХГ. Конкретна правила, модалитети и процедуре за спровођење овог механизма биће усвојени на првом састанку држава потписница Париског споразума.

Члан 7. Споразума уређује област адаптације и њиме је дефинисан циљ унапређења прилагођавања, јачања отпорности и смањења рањивости погођених сектора. Државе чланице позване су да јачају сарадњу, у складу са усвојеним Оквиром за адаптацију на Конференцији у Канкуну, и да израде и периодично извештавају о процесу планирања и спровођења адаптације

Чланом 8. Споразума је наглашен значај успостављеног Варшавског механизма који се односи на спречавање, минимизирање и суочавање са губицима и штетама насталим услед промена климе, укључујући екстремне временске догађаје и дефинишу могуће области сарадње и помоћи.

Члан 9. овог споразума потврђује обавезу финансијске помоћи земљама у развоју од стране развијених земаља, а за испуњење њихових циљева и обавеза дефинисаних Париским споразумом и то на уравнотежени начин и за област митигације и адаптације. Развијене земље треба да преузму водећу улогу у мобилизацији финансијских средстава из разних извора, инструмената и канала (јавна и средства из приватног сектора) узимајући у обзир потребе и приоритете земаља у развоју. Извештавање о обезбеђеним финансијским средствима вршиће се на две године. Већ успостављени и постојећи финансијски механизам Конвенције и његова оперативна тела, служиће и као финансијски механизам овог Споразума.

По питању развоја и трансфера технологија члан 10. позива државе чланице да наставе јачање сарадње кроз већ успостављене механизме у оквиру Конвенције, истичући важност развоја иновативних технологија за постизање ефикасног дугорочног договора. Подршка, укључујући финансијску подршку, биће обезбеђена земљама у развоју за спровођење овог члана, укључујући јачање развоја технологија и њиховог трансфера у различитим фазама технолошког циклуса. У начелу циљ је да се постигне баланс у развоју и трансферу технологија за смањење емисије и адаптацију на измењене климатске услове.

Чл. 11. и 12. Споразума развијене земље су позване да обезбеде подршку за јачање капацитета у земљама у развоју, а земље у развоју и да редовно извештавају о напретку у спровођењу планова, активности и мера у области и дефинисана је потреба сарадње по питању образовања, обука, јавне свести и приступа јавности информацијама.

Члан 13. Споразума има за циљ обезбеђење транспарентности процеса за које ће на првом састанку држава потписница Париског споразума, бити усвојени заједнички модалитети, процедуре и смернице. Земљама у развоју ће бити обезбеђена подршка за спровођење овог члана, јер исти позива на извештавање о инвентарима антропогених емисија ГХГ и осталих информација неопходних за праћење постигнутог напретка у спровођењу и остваривању Циљева смањења емисија ГХГ.

Чланом 14. Споразума предвиђена је периодична процена укупног напретка у погледу постизања циљева Споразума и његових дугорочних

циљева. Прва процена биће извршена 2023. године и након тога сваких пет година.

Чланом 15. Споразума успоставља се механизам који олакшава спровођење и промовише поштовање одредаба Споразума.

Чл. 16, 17, 18. и 19. овог споразума дефинишу институционални оквир релевантан за спровођење Споразума, а члан 20. поступак потписивања

Чл. 20, 21. и 22. Споразума прописани су детаљи у вези са потписивањем и ратификацијом, прихватањем или одобрењем и ступањем на снагу Споразума.

III ДА ЛИ СЕ МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРОМ СТВАРАЈУ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ У ЊЕГОВОМ ИЗВРШАВАЊУ

Извршавањем Споразума из Париза не стварају се финансијске обавезе за Републику Србију.

IV ПРОЦЕНА ПОТРЕБНИХ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТВА ЗА ИЗВРШАВАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ УГОВОРА

Потврђивање Споразума из Париза није условљено плаћањем годишње контрибуције од стране Републике Србије, као ни обезбеђивањем финансијских средстава за његово извршавање.